

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1968 Nr. 114

A. TITEL

*Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten
van de Europese Organisatie voor ruimteonderzoek;
Parijs, 31 oktober 1963*

B. TEKST

De tekst van het Protocol is geplaatst in *Trb.* 1964, 22.
Op blz. 20 van *Trb.* 1964, 22 dient de laatste regel te vervallen.

C. VERTALING

**Protocol inzake de voorrechten en immuniteiten van de Europese
Organisatie voor ruimteonderzoek**

De Staten die partij zijn bij het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor ruimteonderzoek, dat op 14 juni 1962 te Parijs is ondertekend (hierna te noemen „het Verdrag”),

Verlangende, overeenkomstig het bepaalde in artikel XIV, tweede lid, van het Verdrag, een omschrijving te geven van de voorrechten en immuniteiten van de Organisatie, van de personen die bij haar in dienst zijn (Directeur-Generaal, personeelsleden en deskundigen) alsmede van de vertegenwoordigers der Lid-Staten,

Zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1

De Organisatie bezit rechtspersoonlijkheid. Zij heeft in het bijzonder de bevoegdheid overeenkomsten te sluiten, roerende en onroerende goederen te verwerven en te vervreemden, en rechtsgedingen te voeren.

Artikel 2

Met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 22 en 23, zijn de gebouwen en erven van de Organisatie onschendbaar.

Artikel 3

De archieven van de Organisatie zijn onschendbaar.

Artikel 4

1. De Organisatie geniet immuniteit van rechtsmacht en executie, behoudens

a. voor zover de Organisatie in een bijzonder geval uitdrukkelijk afstand heeft gedaan van deze immuniteit

of

b. met betrekking tot een door derden ingediende civiele rechtsvordering ter zake van schade die voortvloeit uit een ongeval dat is veroorzaakt door een aan de Organisatie toebehorend of namens haar gebruikt motorvoertuig, of met betrekking tot een verkeersovertreding waarbij een zodanig voertuig is betrokken;

c. met betrekking tot de tenuitvoerlegging van een scheidsrechtelijke uitspraak gedaan hetzij ingevolge artikel 25, hetzij ingevolge artikel 26.

2. Eigendommen en activa van de Organisatie, ongeacht waar deze zich bevinden, zijn vrij van vordering, inbeslagneming, ont-eigening en beslaglegging. Zij zijn eveneens vrij van elke vorm van administratieve of voorlopige gerechtelijke dwang, behalve voor zover deze tijdelijk geboden zou zijn in verband met het voorkomen van ongevallen waarbij motorvoertuigen zijn betrokken, die toebehoren aan de Organisatie of namens deze worden gebruikt, en het instellen van een onderzoek naar de toedracht van die ongevallen.

Artikel 5

1. Binnen het raam van haar officiële werkzaamheden zijn de Organisatie, haar bezittingen en haar inkomsten vrijgesteld van alle directe belastingen.

2. Indien de Organisatie belangrijke aankopen doet die strikt noodzakelijk zijn voor het verrichten van haar officiële werkzaamheden, in de prijs waarvan belastingen of rechten zijn begrepen, worden door de Regeringen van de Lidstaten, zo mogelijk, passende maatregelen genomen om het met deze belastingen of rechten gemoeide bedrag terug te betalen of de Organisatie van de verplichting tot betaling daarvan te ontheffen.

3. Geen vrijstelling wordt verleend ten aanzien van rechten en belastingen die in feite niet anders zijn dan een vergoeding voor diensten verleend door openbare nutsbedrijven.

Artikel 6

Goederen die door de Organisatie worden ingevoerd of uitgevoerd en die strikt noodzakelijk zijn voor het verrichten van haar officiële werkzaamheden, zijn vrijgesteld van alle douanerechten en andere heffingen, alsmede van alle in- en uitvoerverboden en -beperkingen.

Artikel 7

Onder de officiële werkzaamheden van de Organisatie wordt in de zin van de artikelen 5 en 6 mede verstaan zowel haar administratieve werkzaamheden als die welke zij binnen het kader van haar doelstellingen, zoals deze in het Verdrag zijn omschreven, verricht op het gebied van het onderzoek van de ruimte en de ruimtetehnologie.

Artikel 8

Geen vrijstelling wordt verleend ten aanzien van goederen die worden aangekocht en ingevoerd ten gerieve van de personeelsleden van de Organisatie persoonlijk.

Artikel 9

1. Aan de Organisatie toebehorende goederen die zijn verworven overeenkomstig het bepaalde in artikel 5, of zijn ingevoerd overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, mogen uitsluitend worden verkocht of weggegeven overeenkomstig de voorwaarden vastgesteld door de Regeringen van Staten die vrijstellingen hebben verleend.

2. De overdracht van goederen en het verlenen van diensten tussen het hoofdkantoor en de vestigingen van de Organisatie en tussen de verschillende vestigingen onderling zijn vrij van alle heffingen of beperkingen; in voorkomende gevallen nemen de Regeringen der Lidstaten alle passende maatregelen om het met deze heffingen gemoeide bedrag terug te betalen of de betrokkenen van de verplichting tot betaling daarvan te ontheffen, of om deze beperkingen op te heffen.

Artikel 10

De verspreiding van geschriften en ander voorlichtingsmateriaal dat door of aan de Organisatie wordt verzonden, wordt op geen enkele wijze beperkt.

Artikel 11

De Organisatie kan alle soorten fondsen, valuta's, kasgeld of waardepapieren ontvangen en onder zich houden; zij kan daarover vrijelijk beschikken voor elk in het Verdrag genoemd doel; ook kan zij rekeningen aanhouden in elke valuta, in zoverre dit nodig is voor het nakomen van haar verplichtingen.

Artikel 12

1. Met betrekking tot haar officiële berichtgeving en het overbrengen van al haar documenten geniet de Organisatie een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke de Regering van elke Lidstaat andere internationale organisaties doet genieten.

2. Er wordt geen censuur uitgeoefend op de officiële berichtgeving van de Organisatie, ongeacht de middelen waarmee bedoelde berichtgeving geschiedt.

Artikel 13

De Lidstaten nemen alle gepaste maatregelen waardoor het binnenkomen, het verblijf en het vertrek van alle personeelsleden van de Organisatie worden vergemakkelijkt.

Artikel 14

1. De vertegenwoordigers der Lidstaten genieten tijdens de uitoefening van hun functie en op hun reizen naar de plaats van samenkomst en terug de volgende voorrechten en immuniteiten:

a. immuniteit van arrestatie en gevangenhouding, alsmede van inbeslagneming van hun persoonlijke bagage;

b. vrijstelling van rechtsvervolging, ook na beëindiging van hun missie, met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden, door hen in de uitoefening van hun functie verricht;

c. onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;

d. het recht codes te gebruiken en documenten of correspondentie te ontvangen per speciale koerier of in een verzegelde tas;

e. vrijstelling voor henzelf en hun echtgenoten van alle maatregelen die de binnenkomst van vreemdelingen beperken alsmede van de aan de registratie van vreemdelingen verbonden formaliteiten;

f. dezelfde faciliteiten terzake van valuta- en deviezenbepalingen als die welke worden verleend aan de vertegenwoordigers van buitenlandse regeringen die met een tijdelijke officiële missie zijn belast;

g. dezelfde douanefaciliteiten ten aanzien van hun persoonlijke bagage als die welke aan diplomatieke vertegenwoordigers worden verleend.

2. Voorrechten en immuniteiten worden aan vertegenwoordigers van Lidstaten niet verleend in hun persoonlijk belang, doch met het doel hun volledige onafhankelijkheid te waarborgen bij de uitoefening van hun functie in verband met de Organisatie. Derhalve heeft een Lidstaat niet alleen het recht, doch ook de plicht de immuniteit van een vertegenwoordiger op te heffen telkens wanneer, naar het oordeel van die Staat, de immuniteit aan de loop van het recht in de weg zou staan, en er afstand van kan worden gedaan, zonder de doeleinden waarvoor zij was toegekend, in gevaar te brengen.

Artikel 15

Behalve de voorrechten en immuniteiten genoemd in het hierna volgende artikel 16, genieten de Directeur-Generaal van de Organisatie, alsmede de functionaris bedoeld in artikel XI, eerste lid, onder c. van het Verdrag, dezelfde voorrechten en immuniteiten als die waarop diplomatieke personen van vergelijkbare rang aanspraak kunnen maken.

Artikel 16

De personeelsleden van de Organisatie

a. genieten, ook nadat zij de dienst van de Organisatie hebben verlaten, vrijstelling van rechtsvervolging met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden, door hen in de uitoefening van hun functie verricht; deze immuniteit geldt evenwel niet in geval van een verkeersovertreding begaan door een personeelslid van de Organisatie, noch in geval van schade die is veroorzaakt door een motorvoertuig dat toebehoort aan of bestuurd werd door een personeelslid;

b. zijn vrijgesteld van alle verplichtingen met betrekking tot de militaire dienst;

c. genieten onschendbaarheid met betrekking tot al hun officiële papieren en documenten;

d. genieten, evenals hun inwonende gezinsleden, dezelfde faciliteiten ten aanzien van vrijstelling van alle maatregelen die de immigratie beperken en de inschrijving van vreemdelingen regelen, als die welke in het algemeen worden toegekend aan personeelsleden van internationale organisaties;

e. genieten dezelfde voorrechten met betrekking tot deviezenregelingen als die welke in het algemeen worden toegekend aan de personeelsleden van internationale organisaties;

f. genieten bij een internationale crisis, wat terugkeer naar hun vaderland betreft, dezelfde faciliteiten als die welke diplomatieke vertegenwoordigers worden toegekend; hun inwonende gezinsleden genieten dezelfde faciliteiten;

g. hebben het recht, wanneer zij voor de eerste maal hun werkzaamheden in de betrokken Staat aanvangen, hun meubelen en persoonlijke bezittingen vrij van rechten in te voeren, en hebben, wanneer zij hun functie in die Staat beëindigen, het recht hun meubelen en persoonlijke bezittingen vrij van rechten uit te voeren, in beide gevallen met inachtneming van de voorwaarden die de Regering van de Staat waar dit recht wordt uitgeoefend noodzakelijk acht.

Artikel 17

Deskundigen die niet behoren tot de in artikel 16 bedoelde personeelsleden, genieten tijdens het uitoefenen van hun functie bij instel-

lingen van de Organisatie, of tijdens het uitvoeren van missies voor de Organisatie, alsook tijdens reizen die zij in verband daarmee maken, de volgende voorrechten en immuniteten, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun functie:

a. vrijstelling van rechtsvervolging met betrekking tot door hen tijdens de uitoefening van hun functie verrichte handelingen, waaronder begrepen geschreven of gesproken woorden, behoudens in geval van een door een deskundige begane verkeersovertreding, of in geval van schade veroorzaakt door een hem toebehorend of door hem bestuurd motorvoertuig; ook na beëindiging van hun functie bij de Organisatie genieten de deskundigen deze immunitet;

b. onschendbaarheid ten aanzien van al hun officiële papieren en documenten;

c. dezelfde faciliteiten met betrekking tot monetaire regelingen en deviezenregelingen, alsmede ten aanzien van hun persoonlijke bagage, als die welke worden toegekend aan ambtenaren van buitenlandse Regeringen die met een tijdelijke officiële missie zijn belast.

Artikel 18

1. Met inachtneming van de voorwaarden en ingevolge de procedure zoals die door de Raad zijn vastgesteld, zijn de Directeur-Generaal en de personeelsleden van de Organisatie binnen een tijdvak van één jaar, te rekenen van de datum van inwerkingtreding van het Verdrag, onderworpen aan een belasting ten gunste van de Organisatie op door de Organisatie betaalde salarissen en emolumenten. Van de datum waarop deze belasting ingaat af zijn deze salarissen en emolumenten vrij van nationale inkomstenbelasting; de Lidstaten behouden evenwel het recht rekening te houden met deze salarissen en emolumenten bij de berekening van de belasting die geheven wordt op inkomsten uit andere bronnen.

2. De bepalingen van het eerste lid van dit artikel zijn niet van toepassing op door de Organisatie aan haar vroegere Directeuren-Generaal en personeelsleden betaalde pensioenen en lijfrenten.

Artikel 19

De Raad bepaalt op welke categorieën personeelsleden de bepalingen van artikel 16, geheel of gedeeltelijk, en van artikel 18 van toepassing zijn, alsmede op welke categorieën deskundigen de bepalingen van artikel 17 van toepassing zijn. De namen, titels en adressen van de personeelsleden en deskundigen van die categorieën worden op gezette tijden ter kennis gebracht van de Regeringen der Staten die partij zijn bij het Verdrag.

Artikel 20

Indien de Organisatie een eigen systeem van sociale verzekering instelt, zijn haar Directeur-Generaal en personeelsleden vrijgesteld van alle verplichte bijdragen aan nationale sociale verzekeringsorganen met inachtneming van de overeenkomsten die zij, overeenkomstig het bepaalde in artikel 30, met de Lidstaten sluit.

Artikel 21

De voorrechten en immuniteiten voorzien in dit Protocol zijn niet bedoeld om de Directeur-Generaal, de personeelsleden en deskundigen van de Organisatie tot persoonlijk voordeel te strekken. Zij beogen uitsluitend het onbelemmerd functioneren van de Organisatie onder alle omstandigheden, zomede de volledige onafhankelijkheid van de personen aan wie zij worden toegekend.

2. De Directeur-Generaal heeft het recht en de plicht deze immuniteit op te heffen, indien hij van oordeel is dat deze immuniteit aan de loop van het recht in de weg staat, en indien het mogelijk is van deze immuniteit afstand te doen zonder de belangen van de Organisatie in gevaar te brengen. Voor zover het de Directeur-Generaal betreft, kan de Raad afstand doen van deze immuniteit.

Artikel 22

1. De Organisatie werkt voortdurend samen met de bevoegde autoriteiten der Lidstaten ter bevordering van een goede rechtsbedeling, ter verzekering van de naleving van politievoorschriften en van voorschriften met betrekking tot de behandeling van ontplofbare stoffen en licht brandbaar materiaal, de volksgezondheid, de arbeidsinspectie, of andere soortgelijke nationale wetten, alsmede ter voorkoming van misbruik van de in dit Protocol bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten.

2. De procedure te volgen bij de in het voorgaande lid genoemde samenwerking kan worden neergelegd in de in artikel 30 bedoelde aanvullende overeenkomsten.

Artikel 23

Iedere Lidstaat behoudt zich het recht voor alle voorzorgen te treffen die nodig zijn in het belang van zijn veiligheid.

Artikel 24

Geen enkele Lidstaat is verplicht aan zijn eigen onderdanen de in de artikelen 14, 15, 16, b, e, g, en 17, c bedoelde voorrechten en immuniteiten toe te kennen.

Artikel 25

1. De Organisatie is verplicht in alle schriftelijke overeenkomsten, niet zijnde overeenkomsten aangegaan overeenkomstig de op het personeel betrekking hebbende regelingen, waarbij zij partij is, een arbitrageclausule op te nemen ingevolge welke eventuele geschillen die voortvloeien uit de uitlegging of uitvoering van die overeenkomst op verzoek van een der partijen aan een particulier scheidsgerecht kunnen worden voorgelegd. In deze arbitrageclausule wordt de toepasselijke wet, alsmede het land waar de leden van het scheidsgerecht zitting hebben, genoemd. De arbitrageprocedure is die welke in dat land wordt gevolgd.

2. De tenuitvoerlegging van de uitspraak van een zodanig scheidsgerecht is gebonden aan de regels die gelden in de Staat waarin deze wordt ten uitvoer gelegd.

Artikel 26

1. Iedere Lidstaat kan aan een internationaal scheidsgerecht elk geschil voorleggen:

a. dat voortvloeit uit door de Organisatie veroorzaakte schade;

b. dat enige andere niet contractuele verantwoordelijkheid van de organisatie betreft;

c. waarbij de Directeur-Generaal, een personeelslid of een deskundige van de Organisatie is betrokken en met betrekking waartoe de desbetreffende persoon zich ingevolge artikel 15, 16, *a*. of 17, *a*, op vrijstelling van rechtsvervolging kan beroepen, tenzij deze immuniteit overeenkomstig de bepalingen van artikel 21 is opgeheven. Voor zover het geschillen betreft waarbij de aanspraak op vrijstelling van rechtsvervolging voortvloeit uit het bepaalde in artikel 16, *a*, of 17, *a*, treedt de verantwoordelijkheid van de Organisatie in de plaats van die van de betrokken personen.

2. Indien een Lidstaat voornemens is een geschil aan arbitrage te onderwerpen, doet hij daarvan mededeling aan de Directeur-Generaal, die iedere Lidstaat terstond van deze mededeling in kennis stelt.

3. De procedure neergelegd in het eerste lid van dit artikel geldt niet voor geschillen tussen de Organisatie en de Directeur-Generaal, haar personeelsleden of deskundigen, betreffende hun arbeidsvoorwaarden.

4. Van een uitspraak van het scheidsgerecht, die definitief en bindend is voor partijen, is geen beroep toegelaten. Zo er onenigheid bestaat ten aanzien van de betekenis of draagwijdte van de uitspraak, is het scheidsgerecht verplicht deze, op verzoek van een der partijen, toe te lichten.

Artikel 27

1. Het in artikel 26 bedoelde scheidsgerecht bestaat uit drie leden, te weten één scheidsman die wordt benoemd door de Staat of de Staten die partij zijn bij de arbitrage, één scheidsman die door de Organisatie wordt benoemd en een derde scheidsman, die als voorzitter optreedt en door de twee anderen wordt benoemd.

2. Deze scheidsmannen worden gekozen uit een lijst van ten hoogste zes scheidsmannen die door elke Lidstaat worden aangewezen en zes door de Organisatie aangewezen scheidsmannen.

3. Indien binnen drie maanden, te rekenen van de datum van de in het tweede lid van artikel 26 bedoelde mededeling, een der partijen niet is overgegaan tot de benoeming bedoeld in het eerste lid van dit artikel, wordt, op verzoek van de andere partij, de scheidsman door de President van het Internationale Gerechtshof gekozen uit de personen die op genoemde lijst voorkomen. Dit gebeurt eveneens, zo een der partijen daarom verzoekt, indien binnen één maand na het tijdstip van benoeming van de tweede scheidsman, de eerste twee scheidsmannen geen overeenstemming kunnen bereiken over de aanwijzing van de derde scheidsman. Een onderdaan van de verzoekende Staat mag evenwel niet worden gekozen om op te treden als de scheidsman die door de Organisatie moest worden benoemd, zomin als een op de lijst voorkomende en door de Organisatie aangewezen persoon mag worden gekozen om op te treden als de scheidsman die door de verzoekende Staat moest worden benoemd. Ook mag geen tot een dezer categorieën behorende persoon worden gekozen als voorzitter van het scheidsgerecht.

4. De Raad bepaalt de door het scheidsgerecht te volgen procedure.

Artikel 28

Binnen één jaar na de datum van inwerkingtreding van het Verdrag treft de Organisatie de nodige voorzieningen voor een aanvaardbare regeling van geschillen die ontstaan tussen de Organisatie en de Directeur-Generaal, de personeelsleden en deskundigen met betrekking tot hun arbeidsvoorwaarden.

Artikel 29

Elk geschil inzake de uitlegging of toepassing van dit Protocol dat niet kan worden geregeld door tussenkomst van de Raad, wordt voorgelegd aan het Internationale Gerechtshof, tenzij de Lidstaten overeenstemming bereiken over een andere wijze van regeling van het geschil.

Artikel 30

De Organisatie kan, bij een beslissing van de Raad, met een of meer Lidstaten aanvullende overeenkomsten aangaan ten einde uit-

voering te geven aan de bepalingen van dit Protocol met betrekking tot die Staat of die Staten, alsmede andere regelingen treffen ter waarborging van een goede functionering van de Organisatie en ter beveiliging van haar belangen.

Artikel 31

1. Dit Protocol staat tot 31 januari 1964 open ter ondertekening door de Staten die het Verdrag hebben ondertekend of tot het Verdrag zijn toetreden.

2. Dit Protocol dient te worden bekrachtigd of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging of goedkeuring worden nedergelegd in het archief van de Regering van de Franse Republiek.

Artikel 32

1. Van 1 februari 1964 af kan een Lidstaat die dit Protocol niet heeft ondertekend, tot dit Protocol toetreden.

2. De akten van toetreding worden nedergelegd in het archief van de Regering van de Franse Republiek.

Artikel 33

1. Dit Protocol treedt in werking op de datum van nederlegging van de zesde akte van bekrachtiging, goedkeuring of toetreding, mits de Lidstaten bedoeld in het eerste lid, onder *b*, van artikel XXI van het Verdrag tot deze zes Staten behoren.

2. Ingeval de hierboven bedoelde datum eerder valt dan de datum waarop het Verdrag in werking treedt, treedt dit Protocol niet vóór deze laatste datum in werking.

3. De datum waarop dit Protocol in werking treedt ten aanzien van een Staat die dit Protocol bekrachtigt, goedkeurt of ertoe toetreedt nadat het van kracht is geworden, is de datum waarop deze Staat zijn akte van bekrachtiging, goedkeuring of toetreding nederlegt.

Artikel 34

De Regering van de Franse Republiek geeft alle Staten die dit Protocol hebben ondertekend of tot dit Protocol zijn toetreden, alsmede de Directeur-Generaal van de Organisatie, kennis van de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, goedkeuring of toetreding en van de inwerkingtreding van dit Protocol.

Artikel 35

1. Dit Protocol blijft van kracht zolang het Verdrag van kracht blijft.

2. Opzegging van het Verdrag door een Lidstaat overeenkomstig de bepalingen van artikel XVII van het Verdrag, betekent tevens dat die Staat dit Protocol opzegt.

3. Dit Protocol houdt eveneens op van toepassing te zijn op een Lidstaat waarop de bepalingen van artikel XVIII van het Verdrag worden toegepast.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondertekenende gevolmachtigden dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Parijs, de 31ste oktober 1963, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk gezaghebbend, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Regering van de Franse Republiek, die gewaarmerkte afschriften daarvan zal doen toekomen aan alle ondertekenende en toetredende Staten.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 20 en 21 van Trb. 1964, 22)

D. GOEDKEURING

Zie Trb. 1964, 22.

E. BEKRACHTIGING

In overeenstemming met artikel 31, lid 2, van het Protocol hebben de volgende Staten een akte van bekrachtiging of aanvaarding bij de Franse Regering nedergelegd:

Zweden	7 maart 1964
het Koninkrijk der Nederlanden	23 juni 1964
(alleen voor Nederland)	
Denemarken	27 juni 1964
Spanje	17 mei 1965
de Bondsrepubliek Duitsland	11 februari 1966
(mede voor het „Land” Berlijn)	
het Verenigd Koninkrijk van Groot- Brittannië en Noord-Ierland	8 oktober 1966

Frankrijk	11 januari 1967
Zwitserland	27 januari 1967
Italië	23 februari 1968

G. INWERKINGTREDING

Het Protocol is in overeenstemming met artikel 33, eerste lid, op 23 februari 1968 in werking getreden.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, geldt het Protocol alleen voor Nederland.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1964, 22.

Voor het op 14 juni 1962 te Parijs tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor ruimteonderzoek zie ook *Trb.* 1964, 67.

Voor het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Statuut van het Internationale Gerechtshof zie *Trb.* 1965, 171.

Voor de op 1 december 1960 te Meyrin ondertekende Overeenkomst tot instelling van een Voorbereidende Commissie ter bestudering van de mogelijkheid van Europese samenwerking op het gebied van de mogelijkheid van het ruimteonderzoek zie ook *Trb.* 1964, 66.

In overeenstemming met artikel 60, lid 2, van de Grondwet is het Protocol medegegeeld aan de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij brieven van 24 april 1964 (*Bijl. Hand.* II 1963/64 — 7632, nr. 1).

In overeenstemming met artikel 30 van het Protocol is op 8 oktober 1965 te Parijs een Overeenkomst tussen de Franse Regering en de Europese Organisatie voor ruimteonderzoek tot stand gekomen inzake het op het ESRO-personeel toepasselijke sociale-zekerheidsstelsel.

Op 18 mei 1966 is te Parijs een Overeenkomst tot stand gekomen tussen de Zweedse Regering en de Europese Organisatie voor ruimteonderzoek inzake de toepassing van het onderhavige Protocol in Zweden.

Vervolgens is in overeenstemming met artikel 30 van het Protocol op 16 juli 1966 te Parijs een Overeenkomst tussen de Zweedse Regering en de Europese Organisatie voor ruimteonderzoek inzake de toepassing van artikel 20 van het onderhavige Protocol tot stand gekomen.

Uitgegeven de zeventiende september 1968.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.